

กิ้งก่าแก้วเหนือ

Calotes emma alticristata Gray, 1845

Northern forest crested lizard

กิ่งก่าแก้วเหนือ – *Calotes emma alticristata* Gray, 1845

ลักษณะ มีขนาดตัวเล็ก (จากปลายปากถึงรูก้น 120 มิลลิเมตร และหางยาว 280 มิลลิเมตร) ลำตัวแบนข้างเล็กน้อย หัวค่อนข้างใหญ่และส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย หางมีความยาว 2 – 3 เท่าของความยาวลำตัว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดแข็งปกคลุม เกล็ดบนหัวมีขนาดไม่เท่ากันและเป็นสัน เกล็ดบนหลังและด้านข้างลำตัวมีขนาดไม่เท่ากันและเป็นสัน โดยเกล็ดด้านข้างลำตัวใหญ่กว่า เกล็ดบนหลังเล็กน้อย สันของเกล็ดหลังและทางด้านบนของลำตัวมีส่วนปลายของสันขึ้นไปทางด้านท้ายตัวและสันของเกล็ดเรียงเป็นแถวที่มีแนวเฉียงขึ้นไปข้างบน แต่สันของเกล็ดที่ด้านล่างลำตัวจะมีแนวเฉียงลงทางด้านล่าง เกล็ดด้านท้องเล็กกว่าเกล็ดบนหลัง เกล็ดบนหางเป็นสัน หัวไหล่มีร่องหรือแอ่งและในร่องเป็นเกล็ดเล็กมาก มีรอยพับของผิวหนังที่หัวไหล่ ด้านบนและค่อนข้างมาทางด้านท้ายของตามีหนามสั้น 1 อัน ด้านบนและค่อนข้างมาทางด้านท้ายของแผ่นเยื่อแก้วหูมีหนามสั้น 1 อัน และที่ท้ายทอยในแนวกลางตัวมีหนามยาวหลายอันที่ล้อมรอบด้วยหนามที่สั้น และมีหนามต่อเนื่องไปบนหลังจนถึงโคนหาง โดยหนามมีขนาดสั้นลงตามลำดับ

ลำตัวสีเทาหรือสีเทาอมน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเขียว บนหัวสีคล้ำกว่าลำตัว ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำจากส่วนปลายของปากลากผ่านตาไปสิ้นสุดที่แผ่นเยื่อแก้วหู พื้นที่ด้านบนของแถบสีดำนี้บางครั้งเป็นลายเลอะของสีดำและบางครั้งเป็นสีดำทั้งหมด ขอบปากบนและขอบปากล่างสีขาว บนหลังมีแถบกว้างสีดำพาดขวาง 6 แถบ และมีแถบยาวสีน้ำตาลเหลืองหรือสีน้ำตาลจางพาดยาวจากด้านท้ายของตาไปที่โคนหาง หางมีทางสีเข้มและจางพาดขวางเป็นปล้อง ใต้คางและลำคอสีดำ สีลำตัวในช่วงเวลาสืบพันธุ์จะเป็นสีชมพูอมส้ม และแถบสีดำบนหลังด้านข้างหัว และได้คางกับลำคอชัดเจนมาก

ขาหน้าและขาหลังยาวและแข็งแรง เมื่อจับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ส่วนปลายนิ้วตีนอยู่ในตำแหน่งตา นิ้วตีนเรียวยาวและส่วนปลายนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ

การแพร่กระจาย จีน อินเดีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย ในประเทศไทยพบทุกภาคของประเทศ แต่ชนิดย่อยนี้พบเฉพาะทางตอนบนของประเทศตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ขึ้นมา ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชพบในป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าปลูก

พื้นที่อาศัย ค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยในพื้นที่ป่า แต่ปรับตัวอาศัยอยู่ในป่าปลูกและกลุ่มไม้บริเวณอาคารของสถานีวิจัยฯ ได้

นิสัย หากินในเวลากลางวันและอยู่บนต้นไม้เป็นส่วนใหญ่ แต่เดินหากินอยู่ตามพื้นล่างของป่าด้วย เพราะตกในหลุม (ถัง) ดักที่ทำไว้บนพื้นล่างของป่าบ่อยครั้ง ในเวลาเช้าจะเกาะอยู่บนลำต้นหรือบนกิ่งของต้นไม้ในที่เด่นหรือบางครั้งพบเกาะอยู่บนหญ้าเพ็กเพื่อรับแสงอาทิตย์ เมื่อถูกรบกวนมักอ้าปากเพื่อใช้ข่มขู่ ช่วงเวลาผสมพันธุ์ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน โดยพบเพศ

เมื่อยที่มีไซในเดือนปลายพฤษภาคม-ต้นกรกฎาคม และพบชุดดินเพื่อวางไข่ตามแนวเส้นทางกันไฟ
ในป่าเต็งรังในเดือนปลายพฤษภาคมถึงกรกฎาคม ขึ้นกับความชื้นของพื้นดินด้วย

สถานภาพ เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ. 2546 ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามเกณฑ์ของ Office
of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (2005) และตามเกณฑ์ของ
IUCN (2008) ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชมีประชากรในระดับชุกชุม